

Cluster C

Ontwijkende persoonlijkheidsstoornis

De DSM-IV definieert de ontwijkende persoonlijkheidsstoornis als een aanhoudend patroon van sociale geremdheid, gevoelens van minderwaardigheid en een overgevoeligheid voor negatieve beoordeling. De stoornis uit zich in de vroege volwassenheid in verschillende situaties. De diagnose kan worden gesteld als er sprake is van vier of meer van de volgende situaties:

- De persoon vermijdt activiteiten waarbij veel persoonlijk contact optreedt uit angst voor kritiek, afkeuring of afwijzing.
- De persoon heeft behoefte om met mensen om te gaan maar is hier door angstigheid moeilijk toe in staat tenzij hij/zij er zeker van is geaccepteerd te worden.
- De persoon gaat intieme relaties uit de weg uit angst voor vernedering of om belachelijk gemaakt te worden.
- De persoon is gepreoccupeerd met het idee in de sociale omgang kritiek te krijgen of afgewezen te worden.
- De persoon is geremd in sociale contacten door het gevoel tekort te schieten.
- De persoon ziet zichzelf als sociaal onbeholpen, onaantrekkelijk of inferieur.
- De persoon is buitengewoon terughoudend om risico's te nemen of nieuwe activiteiten te ontplooiën, omdat deze hem/haar in verlegenheid zouden kunnen brengen.

Afhankelijke persoonlijkheidsstoornis

De DSM-IV definieert de afhankelijke persoonlijkheidsstoornis als een aanhoudende en overmatige behoefte om verzorgd te worden. Dit leidt tot zelfonderwerping, overdreven afhankelijk gedrag en verlatingsangst. De stoornis uit zich in de vroege volwassenheid in verschillende situaties. De diagnose kan worden gesteld als er sprake is van vijf of meer van de volgende situaties:

- De persoon heeft moeite om alledaagse beslissingen te nemen zonder advies of geruststelling van anderen.
- De persoon wil dat anderen de verantwoordelijkheid dragen voor de meeste aspecten van zijn of haar leven.
- De persoon heeft problemen om uiting te geven aan een meningsverschil met anderen uit angst voor het verlies van steun of waardering (hierbij worden reële angsten niet meegerekend).
- De persoon heeft moeite ergens aan te beginnen of dingen zelf te doen door een gebrek aan zelfvertrouwen, twijfel aan eigen inzicht of capaciteiten (in plaats van door een gebrek aan motivatie of energie).
- De persoon doet buitengewoon veel moeite om steun en waardering van anderen te krijgen en verricht hiertoe vrijwillig onaangename taken.
- De persoon voelt zich niet op zijn gemak of hulpeloos als hij alleen is vanwege de overmatige angst niet voor zichzelf te kunnen zorgen.
- De persoon zoekt dringend een nieuwe relatie als bron van steun als een oude, diepgaande relatie wordt beëindigd.
- De persoon heeft een onrealistische angst alleen voor zichzelf te moeten zorgen.

Obsessief-compulsieve persoonlijkheidsstoornis

De DSM-IV definieert de obsessief-compulsieve persoonlijkheidsstoornis als een aanhoudende preoccupatie met ordelijkheid, perfectionisme en mentale en persoonlijke beheersing. Dit gaat ten koste van flexibiliteit, openheid en efficiëntie. De stoornis uit zich in de vroege volwassenheid in verschillende situaties. De diagnose kan worden gesteld als er sprake is van vier of meer van de volgende situaties:

- De persoon heeft een preoccupatie met details, regels, lijsten, orde, organisatie of schema's, waarbij het hoofddoel van de activiteit uit het oog verloren wordt.
- De persoon streeft zodanig naar perfectie dat dit de voltooiing van de taak in de weg staat (hij wil bijvoorbeeld een project niet afsluiten omdat het niet voldoet aan zijn eigen, overmatig hoge eisen).
- De persoon is overmatig toegewijd aan werk en productie ten koste van de vrijetijdsbesteding en vriendschappen (er is hierbij geen sprake van economische noodzaak).
- De persoon is overdreven gewetensvol, scrupuleus en onbuigzaam in zaken van moraal, esthetiek of normen en waarden (niet te verklaren uit culturele of religieuze achtergrond).
- De persoon is niet in staat versleten of waardeloze dingen weg te gooien, ook als ze geen emotionele waarde hebben.
- De persoon is terughoudend in het delegeren van taken of samenwerking met anderen, tenzij men zich volledig aanpast aan zijn criteria.
- De persoon heeft een gierige levensstijl voor zichzelf en anderen, geld wordt gezien als iets dat bewaard moet worden voor toekomstige catastrofes.
- De persoon is onbuigzaam en koppig.
- De persoon is star en rigide.
- Van problemen in de relatiesfeer zijn altijd anderen schuldig